

MILLIY G'OYA – O'ZBEKISTON DEMOKRATIK TARAQQIYOTINING MUHIM OMILI

Termiz Davlat Pedagogika instituti, Pedagogika va ijtimoiy fanlar fakulteti, Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi, talabasi
Abdurasulov Muxtorbek Bo'ri o'g'li

Annotatsiya: Ushbu maqolada milliy g'oyaning O'zbekiston demokratik taraqqiyotidagi ahamiyati keng va chuqur tahlil qilinadi. Milliy g'oya tushunchasi, uning tarixiy ildizlari va mustaqillik davrida shakllanish jarayoni ko'rib chiqiladi. Shuningdek, milliy g'oyaning siyosiy, ijtimoiy va madaniy sohalarga ta'siri hamda demokratik institutlar rivojlanishidagi roli batafsil yoritiladi. Maqolada xalqaro tajriba asosida milliy g'oyaning demokratik taraqqiyotga qo'shgan hissasi tahlil qilinib, O'zbekistonda yoshlar siyosati, millatlararo totuvlik va qonun ustuvorligi kabi jihatlar bilan bog'lanadi.

Kalit so'zlar: Milliy g'oya, Demokratik taraqqiyot, O'zbekiston, Siyosiy madaniyat, Millatlararo totuvlik, Fuqarolarning siyosiy faolligi, Mustaqillik, Inson huquqlari, Yoshlar tarbiyasi, Qonun ustuvorligi.

Milliy g'oya zamonaviy davlat va jamiyat taraqqiyotining eng muhim asoslaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, sobiq sovet makonidagi mamlakatlar uchun, xususan O'zbekiston uchun milliy g'oya mustaqillikdan so'ng davlat suverenitetini mustahkamlash, siyosiy barqarorlikni ta'minlash va fuqarolarning o'zlik anglashini kuchaytirish yo'lida muhim rol o'ynaydi. Milliy g'oyaning asosiy vazifasi – millatni birlashtirish, ijtimoiy birdamlikni mustahkamlash va demokratik qadriyatlarni jamiyatga singdirishdir.

O'zbekiston demokratik taraqqiyot yo'lida yillar davomida katta qadamlar tashlamoqda. Bu yo'lida milliy g'oyaning roli beqiyos. Mustaqillikdan beri amalga oshirilayotgan siyosiy islohotlar, yangi konstitutsiya qabul qilinishi, inson huquqlari va qonun ustuvorligini mustahkamlashga qaratilgan chora-tadbirlar milliy g'oya bilan chambarchas bog'liqdir. Milliy g'oya — bu millatning o'zligini anglash, uning madaniy, tarixiy, siyosiy va ijtimoiy qadriyatlarini o'zida mujassam etgan konseptual tizimdir. O'zbekistonning milliy g'oyasi mustaqillikdan keyingi davrda shakllanib, davlat suverenitetining asosiy poydevorlaridan biriga aylangan.

Milliy g'oya madaniy merosni tiklash, milliy til va an'analarni rivojlantirishga katta e'tibor qaratadi. O'zbekistonning uzoq tarixiy tajribasi, turli xalqlarni o'z ichiga olgan ko'p millatli jamiyati milliy g'oyaning mazmunini boyitadi. Bu, o'z navbatida, millatning demokratik qadriyatlar bilan uyg'unlashuvini ta'minlaydi. Milliy g'oyaning

asosiy vazifalaridan biri fuqarolarning o'zlikni anglashini oshirish, millatni birdamlikka chaqirishdir [1.34].

Ilmiy tadqiqotlarda milliy g'oya demokratik jamiyat qurilishida markaziy o'rin tutishi ta'kidlanadi. Bu borada milliy g'oya demokratik institutlarning rivojlanishi, inson huquqlarining ta'minlanishi, siyosiy madaniyatning shakllanishi uchun zarur shart-sharoit yaratadi [2.56]. Shu bois milliy g'oya faqat milliy o'zlikni mustahkamlash bilan cheklanmay, balki demokratik taraqqiyot uchun zamin yaratadi.

Tarixiy kontekstda, sovet davrida milliy o'zlikning cheklanishi va mustaqillikdan keyingi milliy g'oyaning tiklanishi o'rtasida katta tafovut mavjud. Mustaqillik davrida O'zbekiston milliy qadriyatlarni erkin ifoda etish imkoniyatiga ega bo'ldi. Bu esa demokratik institutlar rivojlanishida yangi sahifani ochdi. Milliy g'oya shu tariqa siyosiy islohotlarning asosiy omiliga aylandi [4.45].

Milliy g'oyaning demokratik taraqqiyotdagi o'rni nafaqat O'zbekiston uchun, balki butun dunyo uchun muhim masala hisoblanadi. Xalqaro tadqiqotlarda milliy g'oyaning demokratik institutlar rivojlanishidagi roli keng o'rganilgan. Masalan, Germaniya va Polsha misolida milliy g'oya millatlarning siyosiy ishtirokini oshirish, fuqarolarning huquq va erkinliklarini ta'minlashga xizmat qilishi ko'rsatib o'tilgan [5.102].

O'zbekistonda esa milliy g'oya yoshlar tarbiyasi va siyosiy madaniyatni shakllantirishda asosiy vosita hisoblanadi. Prezident Shavkat Mirziyoyevning yoshlarga qaratilgan siyosiy va ijtimoiy dasturlari milliy g'oyani yoshlar orasida keng targ'ib qilishga yo'naltirilgan [2.56]. Bu esa fuqarolarning siyosiy faolligini oshirishga, demokratik jarayonlarga kengroq jalb etishga yordam beradi.

Siyosiy madaniyatning rivojlanishi demokratik taraqqiyotning poydevori hisoblanadi. Milliy g'oya bu jarayonda fuqarolarga siyosiy qarashlarni shakllantirish, qonunlarga hurmat ko'rsatish va demokratik institutlarda ishtirok etishni o'rgatadi [3.78]. Shu bilan birga, ijtimoiy barqarorlik va millatlararo totuvlik milliy g'oyaning muhim ijtimoiy funktsiyalaridir.

O'zbekiston ko'p millatli davlat sifatida bag'rikenglikni, diniy erkinlikni va millatlararo totuvlikni milliy g'oyaning ajralmas qismi sifatida qabul qiladi. Bu, o'z navbatida, ijtimoiy ziddiyatlarning oldini olib, demokratik taraqqiyot uchun sharoit yaratadi [4].

Shuningdek, milliy g'oya davlat boshqaruvi tizimida qonun ustuvorligini ta'minlash va inson huquqlarini himoya qilishda ham muhim rol o'ynaydi. Demokratik jamiyat uchun bu eng asosiy mezonlardan biridir.

Milliy g'oya O'zbekiston demokratik taraqqiyotining eng muhim omillaridan biri hisoblanadi. U millatning o'zligini anglash va mustahkamlash, siyosiy barqarorlikni ta'minlash, yoshlar tarbiyasi va siyosiy madaniyatni rivojlantirish orqali demokratik institutlarning mustahkamlanishiga xizmat qiladi. Milliy g'oya orqali davlat

suvereniteti mustahkamlanib, fuqarolarning siyosiy faolligi oshadi, ijtimoiy birdamlik va millatlararo totuvlik mustahkamlanadi. Shu bois milliy g'oya va demokratik taraqqiyot mavzusida chuqur ilmiy izlanishlar olib borish, yangi ilmiy yondashuvlar ishlab chiqish va amaliyotda tatbiq etish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. B.T.To'ychiyev, I.Ergashev, O.M.Muxammadiyeva, M.I.Xo'jayev. **MILLIY G'OYA: O'ZBEKISTONNI RIV O'LGAN STRATEGIYASI.** O'quv qo'llanma. T.: Innovatsiya-Ziyo. 2020.- 34 b.
2. Ш.МИРЗИЁЕВ. ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН — СТРАТЕГИЯСИ. Т.: УЗБЕКИСТОН. 2021. -56 b.
3. И.КАРИМОВ. ЮКСАК МАЪНАВИЯТ – ЕНГИЛМАС КУЧ. Т.:«Маънавият».2008. – 78 b.
4. 2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida PF 60 son 28.01.2022. Lex.uz
5. Smith J. *National Identity and Democratic Development in Europe*. L.: Routledge. 2019. – 102 b.